

Szczegółowy Opis Przedmiotu Zamówienia (SOPZ)

na wykonanie badania ewaluacyjnego pod tytułem:

„Ocena wpływu polityki spójności na rozwój miast polskich¹”

1. UZASADNIENIE WYKONANIA BADANIA

We współczesnej gospodarce światowej dominującą rolę odgrywają duże ośrodki miejskie które są na różnym etapie rozwoju. Największe ośrodki miejskie stanowią bieguny przyciągające kapitał, pracowników i studentów, a także koncentrujące na swoim obszarze funkcje decyzyjne i administracyjne państwa i biznesu. Siła oddziaływania tych ośrodków wykracza poza formalne granice miejskie, stwarzając możliwości rozwoju ale też zagrożenia dla mniejszych jednostek położonych w najbliższym otoczeniu. Dzięki funkcjonalnym powiązaniom z wielkim miastem mogą się rozwijać także całe regiony.

Najbardziej znaczącymi polskimi metropoliami, które łączą wysoki poziom rozwoju, szybki wzrost i silne, pozytywne oddziaływanie na otoczenie regionalne, są Warszawa, Kraków, Poznań, Wrocław, Łódź i Trójmiasto. Niemniej w ostatnich latach następuje wyraźna dywergencja między obszarami metropolitalnymi, a terenami położonymi z dala od wielkich miast².

Ponadto, cechą współczesnych wielkich miast, również polskich są wewnętrzne kontrasty rozwojowe. Różnice w poziomie życia mieszkańców polskich miast często mają wymiar terytorialny – utrwalają się podziały na dobre i złe dzielnice, a dystans rozwojowy między nimi jest niekiedy większy niż dystans dzielący przeciętną polską wieś od miasta średniej wielkości. Kontrasty wewnątrz wielkich miast, w tym ich aspekt terytorialny, uwidaczniają się między innymi w wynikach badań nad dochodami mieszkańców, w osiągnięciach edukacyjnych uczniów, strukturze wydatków publicznych oraz statystykach przestępczości³. Co więcej w takich zdegradowanych dzielnicach występują problemy związane z niską jakością zasobów mieszkaniowych oraz przestrzeni publicznej. Prowadzi to do marginalizacji tych obszarów i odpływu ludności zamożnej, która po osiągnięciu zdolności finansowej, przenosi się do lepszych dzielnic lub terenów podmiejskich.

Analiza skali i struktury wydatków ponoszonych z funduszy unijnych w ramach NPR 2004-2006 pokazuje, że obok działań inwestycyjnych związanych z budową i modernizacją infrastruktury technicznej (transportowej, środowiskowej i teleinformatycznej) oraz społecznej w obszarach: kultury, edukacji i ochrony zdrowia, miasta uzyskały znaczące wsparcie na rozwój kapitału ludzkiego, generowania przedsięwzięć na rzecz rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, pobudzania rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw, jak też rozwoju społeczeństwa informacyjnego⁴.

Obok przesłanek merytorycznych dotyczących potrzeby oceny efektów interwencji polityki spójności okresu 2004-2006, wykonanie niniejszego badania w ramach szerszego procesu ewaluacji ex-post

¹ Czyli miast wojewódzkich, tzn. takich które od 01.01.1999r. są siedzibą wojewody i/lub sejmiku województwa (łącznie 18 miast, w tym Bydgoszcz i Zielona Góra) oraz wszystkich innych miast o liczbie ludności pow. 100 tys. mieszkańców (zgodnie z klasyfikacją GUS).

² Niektóre z najuboższych i najwolniej rozwijających się gmin w Polsce są położone tuż za granicami obszarów metropolitalnych. W ten sposób ujawnia się efekt „*wyplukiwania zasobów*” dotyczący obszarów w zasięgu oddziaływania wielkiego miasta, ale zbyt od niego odległych (lub trudno dostępnych), aby czerpać korzyści gospodarcze z tego sąsiedztwa. 20% polskich gmin, najuboższych pod względem osiąganych przez samorząd dochodów własnych na mieszkańca, daje w efekcie obraz dwóch „*pierścieni ubóstwa*”: pierwszego, o promieniu ok. 60 km, otaczającego Warszawę i drugiego, o promieniu 20–30 km wokół Łodzi (za: *Polska 2030. Wyzwania rozwojowe*, st. 250-251).

³ Ibidem, st. 252-253.

⁴ Np. Rybnik (znajdujący się grupie miast o liczbie ludności pow. 100 tys.) osiągnął najwyższy poziom wydatków z funduszy UE per capita – ponad 2800 zł.

NPR wiąże się dodatkowo z wypełnieniem zobowiązania nałożonego art. 61 ust. 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju, zgodnie z którym wymagane jest przeprowadzenie oceny pełnej (czyli ewaluacji ex-post) skuteczności i efektywności realizacji Narodowego Planu Rozwoju i programów operacyjnych.

Moment realizacji ewaluacji ex-post NPR 2004-2006 wynika z potrzeby skoordynowania prac z działaniami prowadzonymi w 2009 roku przez Komisję Europejską nad oceną efektów polityki spójności okresu 2000-2006, jak też wykorzystania jej wyników w dyskusji nad podziałem krajowej rezerwy wykonania w 2010 i 2011 roku oraz w debacie nad kształtem europejskiej polityki spójności po roku 2013.

Ponadto, proces ewaluacji ex-post dostarczyć powinien użytecznych rekomendacji dla interwencji wdrażanych w latach 2007-2013 szczególnie dotyczących wymiaru miejskiego pozwalających na ewentualną modyfikację strategii oraz poszczególnych programów operacyjnych, jak również rekomendacji dla pozostałych krajowych polityk prorozwojowych realizowanych w obszarach interwencji NPR i NSRO (m.in. polityki miejskiej i polityki regionalnej). Należy zaznaczyć, że Polska nie mogła wziąć udziału w Inicjatywie Wspólnotowej URBAN II, która dotyczyła właśnie tych obszarów. Inicjatywa okazała się być dużym sukcesem KE. Zasady realizacji Inicjatywy Wspólnotowej URBAN takie jak zintegrowany rozwój w zamierzeniu miały zostać przeniesione do głównego nurtu programowania w perspektywie 2007-2013 (mainstreaming), tak aby umożliwić miastom lepszy rozwój. Niestety jak wynika z wstępnych analiz MRR próba ta nie do końca się powiodła. Należy zastanowić się więc, czy nie powinno się poprawić wymiaru miejskiego w przyszłym okresie finansowania.

W latach 2007-2013 na projekty związane z rozwojem miast oraz inwestycjami w aglomeracjach przeznaczono blisko 12 mld euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

2. CELE BADANIA:

Celem głównym badania ex-post jest **ocena wpływu polityki spójności okresu 2004-2006 na rozwój miast polskich.**

Cel główny badania zrealizowany zostanie poprzez osiągnięcie następujących **celów szczegółowych**:

- 1. Wpływ polityki spójności na rozwój i wzmacnianie funkcji wysokiego rzędu miast wojewódzkich oraz grupy miast powyżej 100 tys. mieszkańców poprzez ocenę:**
 - wpływu na atrakcyjność i konkurencyjność miast,
 - wpływu na równoważenie struktur przestrzenno-funkcjonalnych i społecznych miast, w tym rewitalizację obszarów zdegradowanych;
- 2. Wpływ polityki spójności na tworzenie warunków do dyfuzji procesów rozwojowych na otoczenie (najbliższe i dalsze) miast wojewódzkich oraz grupy miast powyżej 100 tys. mieszkańców.**

Realizacja celów badania powinna pozwolić na wypracowanie wniosków i rekomendacji dla:

- zweryfikowania zaplanowanych interwencji i realizacji przedsięwzięć w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia oraz Programów Operacyjnych w latach 2007-2013,
- optymalnego ukierunkowania środków krajowej rezerwy wykonania (wskazujących najbardziej efektywne i skuteczne kategorie interwencji i typy projektów), oraz określających ew. nowe obszary, które obecnie nie są realizowane w ramach programów operacyjnych, a ich realizacja jest wskazana w kontekście osiągnięcia celów NSRO,
- kształtu i systemu realizacji polityki spójności po roku 2013,

- krajowych prorozwojowych polityk publicznych prowadzonych w obszarach wsparcia Narodowego Planu Rozwoju oraz Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia w tym w szczególności krajowej polityki miejskiej oraz polityki regionalnej.

3. ZAKRES BADANIA

Zakres przedmiotowy:

Przedmiotem badania są wszystkie zakończone przedsięwzięcia finansowane z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w ramach NPR 2004-2006, które zostały zrealizowane na terenie miast objętych badaniem (zarówno punktowe, jak i o charakterze horyzontalnym)⁵. Dodatkowo, ocenie należy poddać efekty realizacji w Polsce programu URBACT 2002-2006, w ramach którego 21 miast uczestniczyło w programach sieciowej wymiany doświadczeń.

Zakres podmiotowy:

Badaniem objęci zostaną użytkownicy wsparcia, społeczność lokalna, środowiska opiniotwórcze, w tym przedstawiciele środowisk akademickich i NGO's, przedsiębiorcy, beneficjenci (różne grupy, w tym jednostki samorządu terytorialnego), instytucje zarządzające i wdrażające, eksperci w obszarze polityki miejskiej, przestrzennej i polityki regionalnej.

Zakres czasowy:

Badanie dotyczy okresu pomiędzy 1 stycznia 2004 r. a I połową 2009 r. Niemniej do porównań statystycznych należy uwzględnić dane ze statystyki publicznej z końca 2008 r.

Zakres terytorialny:

Badanie obejmuje obszar całego kraju, z uwzględnieniem danych w układzie regionalnym (NUTS II) i subregionalnym (NUTS III) oraz na poziomie miast objętych badaniem (w granicach aglomeracji oraz w pasie powiatów otaczających miasta).

4. SPOSÓB REALIZACJI BADANIA I METODOLOGIA

Zadaniem wykonawcy będzie sformułowanie listy pytań badawczych w zakresie pozwalającym na realizację celu głównego i celów szczegółowych badania. Lista pytań badawczych poddana zostanie ocenie na etapie wyboru oferty, a uszczegółowiona w raporcie metodologicznym.

Ad. 1. W ramach realizacji celu 1 badania ocenie powinien zostać poddany wpływ polityki spójności na rozwój wewnętrznego potencjału rozwojowego miast o znaczeniu krajowym, ponadregionalnym i regionalnym, w tym na ich atrakcyjność i konkurencyjność oraz budowanie wewnętrznej spójności, czyli:

- pełnienie funkcji gospodarczych, kulturalnych i symbolicznych, jak też naukowych - tworzących warunki dla gospodarki opartej na wiedzy;
- rozwój infrastruktury wielkomiejskiej podnoszącej jakość życia, czyli środków szybkiego transportu, gospodarki wodno-ściekowej oraz infrastruktury telekomunikacyjnej (w tym kompleksowość rozwiązań, np. transport intermodalny);
- charakter i zakres (obecny i potencjalny) współpracy z innymi ośrodkami rangi krajowej i międzynarodowej, łącznie ze wskazaniem barier takiej współpracy,
- przeciwdziałanie negatywnym skutkom niekontrolowanej suburbanizacji,
- zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznej na terenie całego miasta – poprawa przestrzeni publicznej szczególnie w dzielnicach zdegradowanych, w tym odpowiedź na pytania:

⁵ Chodzi o projekty zrealizowane nie tylko przez miasto jako beneficjenta wsparcia, ale także przez inne podmioty na terenie miasta. Podstawowe informacje na temat zrealizowanych inwestycji unijnych w okresie programowym 2004-2006 można znaleźć w Bazie dotacji UE, która znajduje się na stronie MRR <http://www.mapa.fundusze-strukturalne.gov.pl>. Bardziej szczegółowe informacje na temat inwestycji w formie bazy SRP zostaną przekazane wykonawcy po podpisaniu umowy.

- o czy zrealizowane projekty miały wpływ na poprawę otoczenia i przyczyniły się do rozwoju całych dzielnic?,
- o czy działania rewitalizacyjne miały charakter zintegrowany / kompleksowy czy też przeciwnie cząstkowy⁶,
- o jak została wykorzystana współpraca w ramach programu URBACT I, czy wiedza zdobyta w pracach projektów przełożyła się na jakieś mierzalne rezultaty, czy powstały jakieś projekty będące wynikiem współpracy w ramach projektów (identyfikacja dobrych praktyk)⁷,
- o jakie były przeszkody przy realizacji tych projektów, którego rodzaju projekty były dobre?,
- o czy warto w przyszłym okresie programowania (po roku 2013) zwiększyć środki na ten cel?

Ad. 2. W ramach realizacji celu 2 badania ocenie powinien zostać poddany wpływ polityki spójności na wykorzystanie potencjału największych ośrodków miejskich jako siły napędowej rozwoju regionalnego poprzez analizę m.in. działań związanych z:

- promowaniem przedsiębiorczości, innowacji i rozwoju usług;
- pozyskaniem i utrzymaniem siły roboczej o wysokich kwalifikacjach;
- przeciwdziałaniem marginalizacji obszarów o niskim potencjale ekonomicznym poprzez wzmocnienie ich funkcjonalnych powiązań z wielkimi miastami (w tym dzięki rozwojowi sieci transportowej o ponadlokalnym znaczeniu, która może umożliwić wahadłowe dojazdy do pracy z terenów peryferyjnych oraz wzmocnić funkcję rekreacyjną tych terenów), zbudowanie powiązań teleinformatycznych, a także gospodarczych, usługowych, kulturalnych itp.;
- zapewnienia współpracy miast położonych w bliskości wielkich miast – poprzez tworzenie sieci miejskiej współpracy sub-regionalnej;

W związku z tym, że miasta odgrywają kluczową rolę dla realizacji celów strategii lizbońskiej: z jednej strony są strategicznym odbiorcą działań podejmowanych w ramach wdrażania priorytetów lizbońskich i ostatecznym beneficjentem większości finansowego wsparcia, z drugiej są aktywnym partnerem we wdrażaniu tych priorytetów, jednym z głównych produktów badania powinna być identyfikacja (w oparciu o unijne kategorie interwencji) i charakterystyka obszarów, w których interwencja publiczna w postaci projektów współfinansowanych z funduszy unijnych w sposób najskuteczniejszy (i najefektywniejszy) przyczynia się do realizacji celów prorozwojowych kraju (w tym w szczególności, zgodnie z priorytetami Strategii Lizbońskiej, do wzrostu gospodarczego oraz wzrostu zatrudnienia).

Wymaga się, aby podczas procesu badawczego analizie poddano całość wsparcia skierowanego w ramach NPR 2004-2006 do miast, w tym wykorzystywane były metody, m.in. desk research, analizy statystycznej i finansowo-ekonomicznej oraz metody heurystyczne (m.in. technika panelu z ekspertami od analiz regionalnych i branżowych).

Natomiast, pogłębienie zagadnień wskazanych w celach cząstkowych powinno zostać zrealizowane w ramach indywidualnych przypadków (min. 4 miast).

⁶ **Rewitalizacja miast** (zgodnie z projektem *Krajowej strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie*) rozumiana jest jako skoordynowany, kompleksowy, wieloletni proces, prowadzony na problemowym obszarze miasta, będący elementem polityki rozwoju, mający na celu przeciwdziałanie degradacji przestrzeni zurbanizowanej i zjawiskom kryzysowym oraz pobudzanie rozwoju i zmian jakościowych, poprzez wzrost aktywności społecznej i gospodarczej, poprawę środowiska zamieszkania oraz ochronę dziedzictwa narodowego, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Odnowienie pojedynczego budynku nie jest rewitalizacją.

⁷ Podsumowanie udziału polskich miast w programie URBACT w latach 2004-2006 znajduje się na http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/polityka_przestrzenna/urbact/dokumenty/strony/dokumenty.aspx

Dobór przypadków powinien uwzględniać podstawowe typy największych ośrodków miejskich w Polsce, a więc: Warszawę jako stolicę i jednocześnie główny ośrodek metropolitalny kraju, jeden z grupy największych i najlepiej rozwiniętych miast w Polsce, ośrodek z Polski Wschodniej pełniący funkcję miasta wojewódzkiego oraz wybrane miasto nie będące miastem wojewódzkim liczące pow. 100 tys. mieszkańców.

Każde **studium przypadku miasta** w celu oceny skuteczności, efektywności i użyteczności interwencji, jak też spójności i komplementarności inwestycji (w różnych obszarach wsparcia) **powinno uwzględnić wyniki (nie wyłącznie):**

- analiz spójności realizacji inwestycji z dokumentami strategicznymi danego miasta;
- analiz dokumentacji projektowej i sprawozdawczej związanej z realizacją wszystkich projektów na obszarze badanego miasta i jego najbliższego otoczenia;
- analizy danych statystycznych GUS i Eurostat (w celu pokazania tła społeczno-gospodarczego realizowanych inwestycji oraz ewentualnej zmiany sytuacji);
- badań terenowych, w tym wywiadów z użytkownikami wsparcia, społecznością lokalną, środowiskami opiniotwórczymi, w tym przedstawicielami środowisk akademickich i NGO's, przedsiębiorcami, beneficjentami projektów, instytucjami zarządzającymi i wdrażającymi;
- wizyt studyjnych na wybranych projektach (obserwacje eksperckie łącznie z dokumentacją fotograficzną).

Propozycja doboru miast do pogłębionych badań oraz projekt struktury studium przypadku będą przedmiotem oceny na etapie wyboru ofert.

Zakłada się, że proces badawczy (w tym również na etapie prezentacji wyników w postaci raportów końcowych) będzie nawiązywać oraz opierać się o teorie społeczno - ekonomiczne dotyczące rozwoju społeczno-gospodarczego i konkurencyjności gospodarki oraz roli państwa w tych obszarach.

Głównymi kryteriami ewaluacyjnymi wyznaczającymi ramy metodyczne badania są:

- *skuteczność* – pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele inwestycji zdefiniowane na etapie programowania produktu i rezultatu zostały i/lub zostaną osiągnięte,
- *efektywność* – pozwala ocenić poziom wydajności ekonomicznej projektów, czyli stosunek poniesionych nakładów (finansowych) do osiągniętych efektów: produktów i rezultatów. Aby móc ustalić efektywność interwencji publicznej należy ponadto ocenić kompleksowość rozwiązań problemów funkcjonalnych ośrodka miejskiego;
- *komplementarność* projektów/działań – czy projekty realizowane w miastach w ramach polityki spójności były realizowane w sposób zintegrowany – czy była spójność działań, czy działania były od siebie oderwane?
- *użyteczność* – pozwala ocenić stopień zaspokojenia istotnych potrzeb grup docelowych lub przyczynienia się do rozwiązania problemów, niezależnie od tego, czy były one zasygnalizowane przez cele interwencji. Aby móc ustalić użyteczność interwencji publicznej konieczne jest odniesienie jej do szerszego kontekstu społecznego⁸.
- *przewidywana trwałość* – pozwala ocenić, na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem inwestycji będą się utrzymywały również po ich zakończeniu⁹,

Ponadto, wymaga się, aby Wykonawca korzystał z bazy danych MRR o projektach finansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w ramach NPR 2004-2006 (SRP)¹⁰ oraz następujących źródeł danych (które sam musi zgromadzić):

⁸ Górniak, J. i Keler, K. *Wskaźniki w ewaluacji ex-post programów publicznych w: Ewaluacja ex-post. Teoria i praktyka badawcza*, PARP, Warszawa 2007.

⁹ W tym kontekście powinno się ocenić poziom trwałości organizacyjnej, finansowej oraz trwałości produktów i rezultatów (*Podręcznik ewaluacji projektów infrastrukturalnych*, MRR, Warszawa 2009, str.167-171).

- danych monitoringowych instytucji zaangażowanych w realizację projektów/programów na terenach miejskich (w tym sprawozdania okresowe z poziomu projektów, działań i programów¹¹),
- dokumentacji projektowej (wniosków aplikacyjnych z załącznikami) dla wszystkich projektów w ramach przypadków min. 4 miast wybranych do pogłębionych analiz,
- dokumentów planistycznych, strategicznych i programowych opracowanych na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym (obejmujących obszary objęte przedmiotowym badaniem),
- dokumentów krajowych i unijnych istotnych dla obszaru badania (m.in. *Agenda Terytorialna Unii Europejskiej i Karta Lipska na rzecz Zrównoważonych Miast Europejskich* – dostępne na www.mrr.gov.pl/aktualnosci/rozwój_regionalny/Strony/Lipsk_24_250507.aspx),
- danych statystycznych i analiz dot. miast, jak też danych i opracowań GUS, Eurostat, Urban Audit, Baza Danych DG Regio oraz ewentualnie OECD i inne dane uzupełniające możliwe do pozyskania.

Ponadto, Wykonawca powinien zapoznać się aktami prawa krajowego i europejskiego warunkującymi wydatkowanie funduszy Unii Europejskiej w Polsce (dostępnymi m.in. na stronie www.mrr.gov.pl), publikacjami naukowymi, podręcznikami i wytycznymi w obszarze ewaluacji oraz wszystkimi badaniami ewaluacyjnymi dotyczącymi przedmiotu niniejszego badania¹².

Sposób organizacji prac:

W celu zapewnienia sprawnej realizacji prac nad ewaluacją ex-post NPR 2004-2006, zagwarantowania odpowiedniej jakości i użyteczności wyników ewaluacji, jak też zrealizowania zasady partnerstwa w całym procesie **Zespół Sterujący procesem ewaluacji NPR i NSRO** w okresie maj 2009 – czerwiec 2010 roku pełnił będzie rolę *think-thank* dla procesu badawczego ex-post. Współpraca merytoryczna na każdym etapie procesu ewaluacji (począwszy od opiniowanie metodologii, w tym narzędzi badawczych, po konsultacje i opiniowanie wyników końcowych ewaluacji) odbywać się będzie w ramach **zespołu zadaniowego** powołanego do współpracy merytorycznej nad realizacją niniejszego badania.

Zadaniem wykonawcy będzie stała współpraca z zespołem zadaniowym.

5. PRODUKTY BADANIA

- raport metodologiczny,
- raport końcowy,
- dodatkowe streszczenie raportu końcowego, które zostanie wykorzystane do raportu podsumowującego ewaluację ex-post Narodowego Planu Rozwoju 2004-2006 (ewentualne szczegółowe wymagania dotyczące streszczenia zostaną przedstawione w trakcie realizacji badania) – wersja polska i angielska,
- 4 stronicowa broszura – wersja polska i angielska,
- prezentacja wyników prac na maksymalnie trzech spotkaniach.

Raport metodologiczny

Na etapie raportu metodologicznego Wykonawca jest zobowiązany uszczegółwić zaproponowaną metodologię badania z uwzględnieniem uwag zamawiającego (i zaprezentować ją w formie tabeli uwzględniającej: pytania badawcze→wskaźniki→źródła danych→metody zbierania danych→metody analizy i oceny danych¹³). Wykonawca powinien przedstawić również koncepcję narzędzi

¹⁰ Baza danych MRR (SRP) zostanie przekazana wykonawcy po podpisaniu umowy.

¹¹ Sprawozdania okresowe dot. programów dostępna są na stronach internetowych instytucji zarządzających tymi programami (www.fundusze-strukturalne.gov.pl).

¹² Główne podręczniki i wytyczne w obszarze ewaluacji, zarówno krajowe jak i Komisji Europejskiej oraz ewaluacje zlecone w ramach realizacji polityki spójności w Polsce w latach 2004-2006 umieszczone są na stronie www.ewaluacja.gov.pl.

¹³ Przykładowe tabele można znaleźć w *Podręczniku ewaluacji projektów infrastrukturalnych*, MRR, Warszawa 2009, str.163 i 170-171.

badawczych, którymi posłuży się przy realizacji badania oraz doprecyzować strukturę studium przypadku, zróżnicowaną odpowiednio do specyfiki badanych miast. Dodatkowo ewaluator zobowiązany jest przedstawić i zweryfikować dostępność i zakres danych potrzebnych do realizacji badania oraz sposób ich przetwarzania.

Raport końcowy

Na podstawie badania sporządzony zostanie raport realizujący wszystkie cele badania i udzielający wyczerpującej odpowiedzi na postawione pytania ewaluacyjne i kwestie problemowe. Wymaga się aby wyniki badania zaprezentowane zostały na wykresach i mapkach. Szczegółowe raporty ze studiów przypadków powinny zostać zamieszczone w aneksach. Wykonawca dostarczy raport końcowy w wersji elektronicznej (CD-ROM) oraz papierowej w 5 egz. (łącznie max. 100 str. bez aneksów).

Raport końcowy powinien być opracowany w języku polskim i mieć następującą strukturę:

- (1) streszczenie raportu – nie więcej niż 10 stron A4 (również w jęz. angielskim);
- (2) spis treści;
- (3) wprowadzenie;
- (4) syntetyczny opis wybranej i zastosowanej metodologii oraz źródła informacji wykorzystywanych w badaniu;
- (5) opis wyników badania;
- (6) wnioski z realizacji okresu 2004-2006 i rekomendacje dla:

- zweryfikowania zaplanowanych interwencji i realizacji przedsięwzięć w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia oraz Programów Operacyjnych w latach 2007-2013,
- optymalnego ukierunkowania środków krajowej rezerwy wykonania (wskazujących najbardziej efektywne i skuteczne kategorie interwencji i typy projektów), oraz określających ew. nowe obszary, które obecnie nie są realizowane w ramach programów operacyjnych, a ich realizacja jest wskazana w kontekście osiągnięcia celów NSRO,
- kształtu i systemu realizacji polityki spójności po roku 2013,
- krajowych prorozwojowych polityk publicznych prowadzonych w obszarach wsparcia Narodowego Planu Rozwoju oraz Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia.

(7) aneksy:

- *Aneks 1* opracowana tabela wdrażania rekomendacji zgodna z załącznikiem 1 do SOPZ,
- *Aneks 2* przedstawiający szczegółową metodologię badania,
- pozostałe Aneksy.

Broszura informacyjna

Wykonawca przygotowuje ponadto max 4-stronicowe opracowanie (format A5) w kształcie broszury. Broszura ta powinna być napisana językiem zrozumiałym dla szerokiego grona odbiorców i zawierać krótki opis badania oraz najważniejsze wyniki i rekomendacje płynące z raportu. Broszura powinna zawierać wykresy, mapy, ewentualnie zdjęcia i być opracowana graficznie w formie umożliwiającej jej publikację bez dodatkowych korekt. Tak przygotowana publikacja ma zachęcić do lektury całego dokumentu. Broszurę należy przedstawić w formie elektronicznej (CD-ROM) i drukowanej (5 egzemplarzy).

Prezentacje wyników badania

Wykonawca będzie ponadto zobowiązany do zaprezentowania wyników prac (raportu metodologicznego i końcowego) na maksymalnie 3 spotkaniach. Terminy i miejsca ewentualnych spotkań zostaną uzgodnione z Zamawiającym. Dodatkowo – już po zakończeniu realizacji umowy -

ewaluator zostanie zaproszony do wzięcia udziału w ewentualnym spotkaniu uzgodnieniowym omawiającym Tabelę wdrażania rekomendacji z jej adresatami.

* * *

Raport końcowy z badania oraz cały proces badawczy zostanie oceniony przez Zamawiającego zgodnie z Kartą oceny zamieszczoną w załączniku nr 2.

6. HARMONOGRAM REALIZACJI BADANIA

Jeśli w trakcie realizacji badania okaże się, że dostępne informacje nie są wystarczające, aby odpowiedzieć na postawione pytania badawcze, Wykonawca zaproponuje odpowiednie dodatkowe metody ewaluacyjne w celu uzupełnienia brakujących danych.

Realizacja samego badania będzie przebiegać zgodnie z następującym planem:

- **w terminie do 28 dni od dnia podpisania umowy** – przygotowanie projektu raportu metodologicznego:
 - projekt raportu przekazany zostanie Zamawiającemu w formie elektronicznej i drukowanej (2 egzemplarze),
 - na żądanie zamawiającego przedstawienie projektu raportu w formie prezentacji multimedialnej i dokonanie uzgodnień z Zamawiającym;
- **w terminie do 42 dni od dnia podpisania umowy** – przygotowanie raportu metodologicznego:
 - raport przekazany zostanie Zamawiającemu w formie elektronicznej i drukowanej (2 egzemplarze),
 - na żądanie Zamawiającego przedstawienie raportu w formie prezentacji multimedialnej;
- **w terminie do 154 dni od dnia podpisania umowy** – przedstawienie projektu raportu końcowego oraz broszury:
 - projekt raportu oraz broszury mają być przekazane Zamawiającemu w formie elektronicznej i drukowanej (5 egzemplarzy),
 - na żądanie Zamawiającego Wykonawca zobowiązany jest do przedstawienia projektu raportu w formie prezentacji multimedialnej,
 - do 3 tygodni od dnia przekazania projektu raportu Zamawiający przekaże Wykonawcy uwagi do projektu raportu końcowego;
- **w terminie do 196 dni od dnia podpisania umowy** – przedstawienie ostatecznej wersji raportu końcowego oraz broszury:
 - raport oraz broszura zostaną przekazane Zamawiającemu w formie elektronicznej i drukowanej (5 egzemplarzy),
 - na żądanie Zamawiającego przedstawienie raportu w formie prezentacji multimedialnej. Zamawiający zastrzega sobie prawo do wniesienia uwag do ostatecznej wersji raportu po prezentacji multimedialnej.

Co dwa tygodnie Wykonawca będzie przekazywał Zamawiającemu informacje dotyczące przebiegu i pojawiających się problemów oraz zagrożeń w realizacji badania w formie krótkiego pisemnego raportu. Dopuszczalna jest forma elektroniczna.

Zamawiający zastrzega sobie możliwość uczestniczenia w niektórych podetapach badania.

Od Wykonawcy oczekuje się sprawnej i terminowej realizacji badania oraz współpracy z Zamawiającym, w tym:

- konsultowania metodologii i narzędzi badawczych,
- pozostawania w stałym kontakcie z Zamawiającym (spotkania odpowiednio do potrzeb, kontakt telefoniczny oraz drogą elektroniczną, wyznaczenie osoby do kontaktów roboczych),

- informowania o stanie prac, pojawiających się problemach i innych zagadnieniach istotnych dla realizacji badania.

Finansowanie zamówienia i informacja o współfinansowaniu

Projekt finansowany jest ze środków UE w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013.

Wszystkie materiały opracowane w trakcie realizacji projektu w zależności od wielkości, rodzaju i techniki wykonania powinny zostać oznaczone zgodnie z wariantem podstawowym lub minimalnym, precyzyjnie określonym w Strategii Komunikacji Funduszy Europejskich.

Przy oznaczaniu projektów i materiałów promocyjnych należy stosować odpowiednie znaki graficzne. Znak programu operacyjnego pomoc techniczna, z którego finansowane jest przedsięwzięcie, powinien znajdować się po lewej stronie, po prawej zaś właściwie podpisany znak Unii Europejskiej (flaga). Pomiędzy nimi można zostawić wolną przestrzeń lub wstawić logo instytucji lub beneficjenta realizującego projekt.

Załączniki do SOPZ:

1. Wzór tabeli wdrażania rekomendacji
2. Karta oceny procesu ewaluacji.